

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Ecclesiæ canones ad concionandi officium pertinentes. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

*Lib. 2. c. 13
Inst.*

Prudentiæ est
aliquando ar-
tis præcepta
relinquere.

Loquatur ad
rem.

In Cant.

serm. 23.

Nimius fer-
uor est con-
tra prudentiã.

In princ.

*prou. Ho-
mil. 41.*

Quatuor fon-
tes prudentiæ
cõcionatoris

rerum formas representabat, vt omnes ad Christum adduce-
ret. Confirmant autem id præceptum etiam profani Eloquen-
tiæ magistri, quorum Fabius in libro suarum institutionum do-
cet, ad prudentiam spectare Oratoris, vt si quando iudicauerit
expediens causæ, non sit astrictus præceptionibus artis. Res
duas (inquit) in omni actu spectet Orator, quid decet, quid ex-
pediat, expedit autem sapè mutare ex illo constituto, tradito-
que ordine, aliqua, & interim decet, vt in statuis, ac picturis vi-
demus variari habitus, vultus, status. Tertio ad prudentiam
item pertinet, vt non solum benè loquatur, sed etiam ad rem,
de qua sermonem instituit. Vetus narrat historia, quod cum
quidam disertè diceret ferreturque volubilitate verborum,
causamque omnino non tangeret, prudens auditor, ac Iudex
benè (inquit) benè, sed quorsum istud tam benè? Quarto Ber-
nardus discretionem hanc requirit, ne immoderato feruore
plus æquò excedat. Discretionis virtus ait absque Charitatis
feruore iacet, & feruor vehemens, absque discretionis tempe-
ramento præcipitat, feruor ergo discretionem erigat, & discre-
tio feruorem regat. Quinto facit etiam ad rem doctrina Basil.
vbi docet duplicem esse prudentiam, alteram falsam, quæ ver-
suta est, pronior ad proprium commodum, & ad simplices,
credulosque decipiendos, & habet sermonem variū, artificij
plenum ad ea tantum, quæ colloquentibus placent: sed vera
prudentia est cognitio eorum, quæ agenda, vel nõ agenda sunt,
quam qui ritè sectatur, nunquam ab officio virtutis abscedit,
& habet sermonem sobrium, simplicem, atque vniformè. Deni-
que aio hanc prudentiam ex quatuor pendere veluti principijs
ac fontibus. Natura, Doctrina, Experientia, & Consilio virorum
prudentum: in hoc enim munere nemo sibi ipse est satis. Vret-
dum igitur libenter consilio sapientum, & Auditorum, quia
plura vident oculi, quàm oculus; & melius alienæ aures de no-
stris vocibus, quàm nostræ iudicant. Quia tamen non est om-
nium rectè iudicare sapèque accidit, vt quod alter probat,
improbat alter, delectus adhibendus est eorum, quos consu-
lamus, vt prudentes pijquè sint, & liberè moneant.

Ecclesia Canones ad Concionandi Officium spectantes. Cap. II.

ANtequam ea quæ ad Christiani Oratoris prudentiam fa-
ciunt exponam, operæpretium futurum esse reor, si Con-
ciliorum summorumque Pontificum decreta piè, ac religiosè
sancita,

sancta, quæ ad hanc rem, de qua agimus pertinent, vnum veluti sub aspectum proposuero, vt sint fideli obedientiq; Concionatori, pro regula, norma; sanctæ prudentiæ, & quoniam quæ pertinebant ad Ius potestatemq; legitimam concionandi in prima parte dicta sunt hunc in locum, quæ supersunt præterea congeremus. Supradiximus ex Patribus, & Concilijs, atque adeo ex sacrarum literarum autoritate, quam sit Episcopis munus hoc proprium. His atque alijs Ecclesiarum Rectoribus, qui moderandis gubernandisque animis præsunt, præcipit Tridentina Synodus, vt nimirum Dominicis, festisque diebus, qui solempni ritu coluntur palam, sermões habeant. Quod si minus Parochi munus suum peragant, ad Prælatos pertinere, sacrosanctum Concilium decernit, vt eos cogant, & in eos, etiam si se solutos & exemptos dicitarent, modo extra Diocesium non sint, Ecclesiasticis censuris seuerius animaduertant, nisi post tertium mensem monitis paruerint, & beneficiorum redditibus, quæ possident alium inuent, qui eorundem loco ad populi Dei vtilitatem Concionetur. In Ecclesijs vero quæ subiectæ sunt Monasterijs sub nulla Diocesi existētibus, præcipit per Metropolitanum tanquam delegatum in hoc sedis Apostolicæ eos compellendos esse, qui curam gerunt animarum, vt idem seruent, & pueros etiam doctrinæ Christianæ rudimentis imbuant. Et vniuersè loquendo quicumque ex officio sunt Pastores, quorum est non solum vigilare super gregem, sed etiam eundem pascere ad hoc tenentur, neque alia indigent facultate, cum id eis ex officio incumbat. Nec solum sacerdoti, sed etiam Diacono conuenit si promotus fuerit ad aliquam curam animarum, vt docet Sylu. V. Prædicator. Mulieribus non conceditur, vt Paul. docet, & docent D. Thom. & Anto. Dat cau-
 sim Ambr. in Luc. quia constantia ad prædicandum, est inferior
 sexus, ad exequendum infirmior. Sanctimoniales possent ali-
 quam habere exhortationem, vt matres etiam familias ad
 suos domesticos, neque enim hoc est munus prædicationis assu-
 mere, sed errantes docere, quod est Charitatis officium. Idem
 Conc. Trid. decreuit vt Regulares cuiuscunq; ordinis, nisi à suis
 superioribus de vita & moribus, & scientia examinati & appro-
 bati fuerint, Concionatoris officium exercere non possint, neque
 etiã in Ecclesia sui Ordinis. Itē teneri eos hac obēta facultate,
 se Epō sistere, & benedictionē petere antequã Conciones aggre-
 diantur, & si concionaturi sint in Ecclesijs, quæ non sunt luorū
 ordinū, præter facultatē superiorū, aliã ab Epō esse obtinendã.

Episcoporum
munus.

Seß. 5. c. 2.

Caiet. v.
mulierum
peccata.

1. Cor. 14.

& 1. ad

Tim. 2.

Luc. c. 24.

Seß. 5. c. 2.

Examen.

Facultas Epi-
scopi requi-
renda.

Quod

Quod præceptum in vniuersum sancitum est in Conc. Lateranen. vbi Innocentius Tertius statuit, neminem sine legitima facultate posse vsurpare diuini Verbi prædicationem, vt patet C. excommunicamus, extra de hæret. additq. eos qui prædicationis officium vsurpare præsumperint, excommunicationis vinculo innodari, & nisi quam citissimè resipuerint, alia pœna plectendos. Canon est non latæ sententiæ, sed ferendæ, & pœna erit ex arbitrio Superioris, vt ibi notat Glossa, quam Doctores sequuntur. Idem Conc. Trident. præcipit, vt nullus omnino, nec regularis, nec secularis, contradicente Episcopo etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, concionari præsumat.

Sess. 5. c. 2.

In eodem Conc. si concionator errores, vel scandala disseminat, Episcopum debere ei interdicare concionandi munus, etiam in Ecclesijs sui Ordinis. Addit vt Episcopi curent, ne quis concionator, vel falsis criminationibus, vel alijs per calumnias diuexetur. Ibidem ne patiat Episcopus aliquem in sua Diecesi concionari regularem, qui extra claustrum viuat, neque etiam Presbyterum secularem, nisi ipsi noti sint

In i. Clem. S. quibus, de priuil.

Detrahentes Prælati.

& moribus & doctrina probati. Clemens V. præcipit religiosi in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione maledictionis districtè inhibet, ne suis sermonibus Prælati detrahant, vel retrahant laicos ab Ecclesiarum suarum frequentia, & accessu, nec promulgent indulgentias indiscretas. Qui verò contra attentare præsumperint, subiaceant pœnis illis, quæ iuxta suam regulam vel statuta pro grauib. criminibus imponi consueuerunt, super quibus Superior dispensare non possit absque manifesta necessitate. Detractio hæc de Prælati intelligitur cum est nominatim vel expressè, vel ita, vt dubium non sit quin de Prælato sermo habeatur, & de hac detractioe dicitur in C. scientia. 1. quæst. 7. huiusmodi Concionatores damnari sententia Cham filij Noè, qui patri fuit iniurius, dum eius pudenda fratribus manifestauit. Idem Clemens excommunicationem latæ sententiæ fulminat in Religiosos, qui suis sermonibus, vel alibi dicunt aliquid eo animo, vt retrahant auditores à solutione decimarum, quæ verè debentur Ecclesijs, quæ planè excommunicatio incurritur, etià si effectus sequutus non sit. Ibidem præcipitur religiosi, vt certis diebus, si fuerint requisiti à Rectoribus Ecclesiarum, moneant populos de solutione decimarum. Leo Decimus in Concilio generali Lateranensi quatuor statuit: primo, vt concionatores explicent scripturas, iuxta Doctorem explicatio-

Genes. 9.

In Clem. cupientes, de pœnis.

Sess. 1.

Concilio generali Lateranensi quatuor statuit: primo, vt concionatores explicent scripturas, iuxta Doctorem explicatio-

nem, quam Ecclesia, vel vsus diuturnus comprobauit, neque quidquam contrarium afferant, vel à veritate alienum, aut falsum. Secundo, ne præsumant prædicare tempus præfuturorum malorum, vel de Antichristo, vel diem Iudicii, neque alia huiusmodi constanter asseuerare. Tertio, neque suas reuelationes, aut inanes diuinationes, aut miracula falsa. Quarto, vt abstineant ab Antistitum & Superiorum scandalosa detractione, coram laicis, neque abscondant vellem Christi inconfutibilem, & ponit excommunicationem ipso facto, & interdictum perpetuum à prædicatione, præter alias pœnas in iure constitutas. Sed eas censuras non fuisse receptas, probat Nauar. tamen res est grauis, periculisq. obnoxia, vt patet. Xistus Quartus excommunicat de facto eos, qui dicunt hæresim esse, vel peccatum mortale asseuerare B. Virginem conceptam esse sine peccato originali, vel contra esse in peccato conceptam. Quam excommunicationem reuocauit Conc. Trid. & Pius V. addit etiam pœnas suspensionis, priuationis, & inhabilitatis.

Peccata, quæ committi possunt in Concionibus.

Cap. I I I.

Adi hic etiam possunt præcipua peccata, quibus præcipue Concionator in suo obeundo munere obnoxius est. Primo, quod iam dictum est si concionetur sine auctoritate, vel ordinaria, vel delegata, quod peccatum Caiet. sentit esse mortale, & colligit ex cap. excommunicamus. §. quia verò, extra de hæret. & ex Concil. Lateran. sub Leone X. vbi sub pena excommunicationis id prohibetur. Secundo, si non satisfacit officio concionandi, omittendo concionem diebus Dominicis, & festis, quod peccatum non est mortale, nisi maxima negligentia intercederet, & populus ex omissione offensionem magnam incurreret. Tertio, si quis existens in peccato mortali concionetur, non præmissa confessione, vel saltem contritione, affirmavit Caiet. esse peccatum mortale, sed alij negant secluso scandalo, & contemptu. Sot. & Med. & idem Caiet. videtur reuocare sententiam. Quarto, qui mercenaria cupiditate Concionatoris munus exercet, vel turpi lucro, vel propter inanis gloriæ auram. Caiet. vbi supra, tunc ait esse mortale cum affectus respicit hoc tanquam vltimum finem, vel cupiditas pecuniæ vsque ad simoniam per-

Cap. 27. n. 10.

In extrau. Graue nimis, de rel. & ven. S. de Cõcept. B. Virg. Decreto de pecc. orig. in fine.

In extrau. sup. speculam. Const. 119.

In Summ. verb. Prædicatoris peccat. Sess. 9.

In 2. 2. q. 187.

In 4. d. 9. art. 6.

Cap. de pœnit. q. 6. du bio vlt.

In Sum. v. prædicatoris peccatis.

P p venit, ta.